

BLIKOPWERK

Kiezen voor kwaliteit

**Onderzoek naar het tekort
aan NT2-docenten en het
gebruik van de
uitzonderingsmaatregelen
Een integraal rapport**

V2.1-2023

HOOFDSTUK 1

Inleiding

Ruim een jaar geleden heeft Blik op Werk een eerste enquête uitgezet onder haar Keurmerkhouders Inburgeren om het tekort aan gecertificeerde NT2-docenten in beeld te brengen¹. De Keurmerkhouders Inburgeren van Blik op Werk zijn allen taalscholen die NT2-onderwijs bieden aan inburgeraars. Ruim 80% van de respondenten gaf destijds aan moeite te hebben om nieuwe gecertificeerde NT2-docenten aan te trekken. Hierdoor komen Keurmerkhouders in de knel met een belangrijke kwaliteitseis van het Keurmerk Inburgeren van Blik op Werk: de eis dat 80% van de NT2-lessen wordt verzorgd door gecertificeerde² NT2-docenten.

Samen met de NRTO, MBO Raad en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is Blik op Werk een traject gestart om te bekijken welke oplossingen op korte termijn kunnen helpen en wat er voor de lange termijn nodig is. Dit traject heeft geleid tot een viertal tijdelijke uitzonderingsmaatregelen voor taalscholen voor wie het behalen van de 80% norm van gecertificeerde NT2-docenten niet mogelijk blijkt³. Deze uitzonderingsmaatregelen zijn ingegaan op 1 januari 2023 en zijn gedurende een periode van maximaal twee jaar van toepassing, dus uiterlijk tot 1 januari 2025.

Tijdens deze looptijd monitort Blik op Werk het gebruik en de werking van de uitzonderingsmaatregelen. In dit kader heeft Blik op Werk onderstaande onderzoeken uitgevoerd.

- Een tweede enquête onder de Keurmerkhouders Inburgeren van Blik op Werk om de actuele status van het docententekort in beeld te brengen. Ook het huidige en toekomstige taalaanbod voor asielstatushouders (Wi2013 en Wi2021) en overige-/gezinsmigranten is onderwerp van de uitvraag.
- Een eerste evaluatie van de ervaringen met (en effecten van) het gebruik van uitzonderingsmaatregelen. Hiervoor heeft Blik op Werk Keurmerkhouders Inburgeren geïnterviewd die gebruik maken van de uitzonderingsmaatregelen.

Aangezien de uitzonderingsmaatregelen zijn voortgekomen uit de signalen over het tekort aan gecertificeerde NT2-docenten, is ervoor gekozen om de resultaten van beide onderzoeken in deze rapportage integraal te presenteren. De vragen van de enquête zijn in samenwerking met het Ministerie SZW tot stand gekomen, en zijn voor een deel gebaseerd op de Marktmonitor van onderzoeksbureau Significant Public⁴. Daarbij is

¹ Blik op Werk. (Augustus 2022). Een tekort aan gecertificeerde NT2-docenten. *Resultaten van een enquête onder de keurmerkhouders Inburgering van Blik op Werk*. Zie: www.blikopinburgering.nl

² In het Addendum (Blik op Werk, 2023) worden de termen 'bevoegd' en 'gecertificeerd' als synoniemen gebruikt. In deze rapportage houden we de term 'gecertificeerd' aan.

³ Blik op Werk. (2023). Addendum handleiding Inburgeren. *Verruiming van Normen vanwege het tekort aan NT2-docenten*.

⁴ Significant Public. (2022). Monitor werking en ontwikkeling van de inburgeringsmarkt. *Eerste meting – 2022*.

getracht om het docententekort in beeld te brengen aan de hand van uitstaande vacatures bij de taalscholen. Daar waar mogelijk zijn de resultaten van de eerste en de tweede enquête van Blik op Werk met elkaar vergeleken. Een volledige vergelijking gaat echter niet op omdat de vragen tussen beide enquêtes te veel van elkaar verschillen.

Leeswijzer

De rapportage bestaat uit drie delen en is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 worden de overkoepelende bevindingen gepresenteerd. Deze zijn gebaseerd op de resultaten van beide onderzoeken. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van de enquête weergegeven en in hoofdstuk 4 de resultaten van de evaluatie van de uitzonderingsmaatregelen. De vragen van beide onderzoeken staan in bijlage 1 en 2.

Waar in deze rapportage gesproken wordt over 'taalscholen' betreffen dit altijd taalscholen die inburgeringsonderwijs aanbieden en die in het bezit zijn van het Keurmerk Inburgeren van Blik op Werk. De percentages in het rapport zijn afgerond op nul decimalen.

HOOFDSTUK 2

Voornaamste bevindingen

In dit hoofdstuk worden de voornaamste bevindingen van beide onderzoeken weergegeven. Een meer gedetailleerd overzicht van de resultaten van de enquête staat aan het begin van hoofdstuk 3. Een overzicht van de evaluatie van de uitzonderingsmaatregelen staat aan het begin van hoofdstuk 4.

Voornaamste bevindingen enquête

- Ongeveer 60 procent van de respondenten heeft op dit moment **vacatures** uitstaan voor nieuwe NT2-docenten. Gemiddeld genomen hebben respondenten 4,2 vacatures voor gecertificeerde NT2-docenten en 2,2 vacatures voor niet-gecertificeerde NT2-docenten uitstaan. Geen van de respondenten heeft op dit moment vacatures uitstaan voor nieuwe ONA-docenten.
- Van de respondenten met uitstaande vacatures verwacht ongeveer een derde de **vacatures** de komende drie maanden te kunnen **vervullen**. Een even grote groep denkt dat dit niet gaat lukken, en een derde geeft aan het niet te weten. Van deze laatste twee groepen geeft ruim 90% aan dat dit komt omdat er te weinig gecertificeerde NT2-docenten (beschikbaar) zijn. Daarnaast noemen zij financiële redenen: docenten vragen een te hoog uurtarief/taalscholen kunnen te weinig salaris bieden, ze hebben daar niet de middelen voor.
- Wanneer het niet lukt om de vacatures te vervullen, voorzien de respondenten hoofdzakelijk een toename in de **wachttijd** voor cursisten. Op dit moment heeft ongeveer de helft van de respondenten een wachtlijst. De gemiddelde wachttijd bedraagt 6-8 weken voor asielstatushouders onder de Wi2013 en de Wi2021.
- Taalscholen met een **contract** met een (of meerdere) gemeenten hebben gemiddeld genomen vaker (en tevens een hoger aantal) vacatures uitstaan voor nieuwe NT2-docenten dan taalscholen zonder contract. Ook heeft de groep met een contract gemiddeld genomen vaker een wachtlijst voor nieuwe cursisten. Uit interviews met de taalscholen blijkt dat deze groep sinds het winnen van de aanbesteding(en) een hoger aantal aanmeldingen van nieuwe cursisten ervaart.
- De verwachting is dat op landelijk niveau ook in 2024 een zekere continuïteit zal zijn in het **aanbod** van taaltrajecten voor de verschillende doelgroepen (asielstatushouders Wi2013/Wi2021, overige- en gezinsmigranten). Hoewel er bij de implementatie van de Wi2021 zorgen waren over de continuïteit van voldoende aanbod voor de Wi2013 groep, lijkt er in ieder geval op korte termijn sprake te zijn van continuïteit van het dienstenaanbod voor deze groep. Deze bevindingen komen overeen met eerder onderzoek.⁵

⁵ Significant Public. (2022). Monitor werking en ontwikkeling van de inburgeringsmarkt. *Eerste meting – 2022*. Significant Public. Pagina 9. Kenmerk: 3066/sb/MZ

Voornaamste bevindingen eerste evaluatie uitzonderingsmaatregelen

- Taalscholen zijn blij met de uitzonderingsmaatregelen en zien graag dat deze langer dan twee jaar blijven gelden. Taalscholen vragen daarbij meer discretionaire ruimte, bijvoorbeeld in het bepalen van de groepsgrootte en in de afweging van de bevoegdheid en bekwaamheid van de docenten. De kwaliteit van het onderwijs moet daarbij volgens de respondenten voorop blijven staan.
- Het voornaamste effect van de uitzonderingsmaatregelen is dat ze taalscholen in staat stellen om wachtlijsten en wachttijden voor nieuwe cursisten te beperken. Er kunnen sneller nieuwe groepen worden gestart en de groepen kunnen qua samenstelling meer homogeen worden ingericht (minder niveauverschil binnen de groep).
- Uitzonderingsmaatregel 1 (een aankomend docent die aantoonbaar is gestart met een NT2-docentenopleiding, telt mee voor de 80%-norm) lijkt een stimulerend effect te hebben op de intentie van (aspirant)docenten om de NT2-opleiding te gaan doen. Volgens sommige taalscholen is het aantal opleidingsplaatsen echter beperkt waardoor nieuwe opleidingen snel vol zitten. Indien aspirant-cursisten de inschrijving mislopen moeten ze minimaal een half jaar wachten alvorens er een nieuwe poging gedaan kan worden.

H O O F D S T U K 3

Enquête aanbod inburgeringsonderwijs en docententekort

De enquête bestond uit 58 vragen. Een overzicht van alle vragen staat in Bijlage 1. In dit hoofdstuk worden de resultaten van deze enquête gepresenteerd. Achtereenvolgens zullen de volgende onderwerpen aan bod komen:

- De voornaamste bevindingen van de enquête;
- Algemene informatie over de respondenten;
- Huidig taalaanbod en verwachte continuering in 2024;
- Informatie over wachtlijsten/wachttijden voor cursisten;
- De reacties op de vragen over uitstaande en ingevulde vacatures;
- Informatie over eventuele aanvullende eisen die door gemeenten worden gesteld.

Bij een aantal vragen konden respondenten meerdere antwoorden selecteren. Daarbij werd tevens de mogelijkheid geboden om zelf een antwoord te specificeren middels een open tekstveld bij de optie 'Anders, namelijk'. Ook had de enquête een aantal open vragen. Waar respondenten vergelijkbare antwoorden hebben gegeven, zijn deze geclusterd. Het cijfer achter deze reacties geeft weer hoe vaak respondenten dit antwoord hebben gegeven.

3.1 Belangrijkste resultaten enquête:

- Ruim 90% van de taalscholen biedt taaltrajecten aan voor asielstatushouders onder de Wi2013 en ongeveer 70% van deze groep is van plan om dit **aanbod** in 2024 te continueren. Voor ongeveer 15% is dat afhankelijk van het aantal aanmeldingen en of men in staat is om voldoende gecertificeerde NT2-docenten te vinden.
- Binnen de groep taalscholen die taaltrajecten aanbiedt voor asielstatushouders onder de Wi2021 is ruim 84% van plan om dit aanbod te continueren.
- Ruim 80% van de respondenten biedt taaltrajecten aan voor gezinsmigranten, ongeveer 70% biedt taaltrajecten aan voor overige migranten en iets meer dan 60% biedt ONA-trajecten aan. Ruim 80% is van plan om dit aanbod te continueren in 2024.
- Iets meer dan de helft van de respondenten heeft een **wachtlijst** voor nieuwe cursisten (51%). De overige respondenten (49%) geven aan geen wachtlijst te hebben. De **gemiddelde wachttijd**⁶ is voor asielstatushouders onder de Wi2013 en de Wi2021 is volgens de respondenten tussen de zes en de acht weken.
- Ongeveer 60% van de respondenten heeft op dit moment **vacatures** uitstaan voor nieuwe NT2-docenten. Gemiddeld genomen heeft deze groep taalscholen 4,2 vacatures uitstaan voor gecertificeerde NT2-docenten, en 2,2 vacatures uitstaan voor niet-gecertificeerde NT2-docenten.
- Van de respondenten met uitstaande vacatures verwacht ongeveer een derde

⁶ Met de wachttijd wordt de tijd tussen de aanmelding van de cursist en de start van het taaltraject bedoeld (het eerste lesmoment)

de **vacatures** de komende drie maanden te kunnen **vervullen**. Een even grote groep denkt dat dit niet gaat lukken. Een derde geeft aan het niet te weten. Van deze laatste twee groepen geeft ruim 90% aan dat dit komt omdat er te weinig gecertificeerde NT2-docenten (beschikbaar) zijn. Daarnaast noemen zij financiële redenen: docenten vragen een te hoog uurtarief/taalscholen kunnen te weinig salaris bieden, ze hebben daar niet de middelen voor.

- Taalscholen met een **contract** met een (of meerdere) gemeente(n) hebben gemiddeld genomen vaker een wachtlijst voor nieuwe cursisten dan taalscholen die geen contract hebben. Ook hebben ze gemiddeld genomen vaker vacatures uitstaan voor nieuwe NT2-docenten.
- Door sommige gemeenten worden **aanvullende eisen** gesteld, naast de normen van het Keurmerk Inburgeren van Blik op Werk. Een aantal van deze eisen conflicteren met de uitzonderingsmaatregelen in het kader van het docententekort. Volgens nog niet gepubliceerd onderzoek van Significant Public wordt hier in de praktijk flexibel mee omgegaan⁷.

3.2 Algemene informatie over respondenten

Blik op Werk heeft op dit moment 162 Keurmerkhouders Inburgeren⁸. In totaal zijn 81 respondenten gestart met de enquête, 62 respondenten hebben de enquête helemaal ingevuld. De hieronder gepresenteerde resultaten zijn gebaseerd op alle bruikbare reacties. Het aantal reacties waarop de bevindingen zijn gebaseerd kan variëren. Dit komt deels doordat sommige respondenten tussentijds afhaken, maar ook door de routing van de enquête. Afhankelijk van de antwoorden hebben respondenten sommige vragen wel, en sommige vragen niet voorgeschoteld gekregen.

Hieronder een aantal algemene kenmerken van de respondenten.

- Van de 81 respondenten heeft 32% aangegeven liever anoniem te blijven en heeft 68% de naam van de organisatie kenbaar gemaakt⁹. Respondenten die anoniem de enquête hebben ingevuld hebben een aantal aanvullende vragen gekregen.
- De respondenten laten een evenwichtige spreiding zien over alle provincies van Nederland.
- Van de 81 respondenten werkt 73% voor een particuliere onderwijsinstelling, 17% voor een mbo-onderwijsinstelling en 4% voor een universitair talentcentrum. De antwoordcategorie 'Anders, namelijk' is door 6% van de respondenten ingevuld en bestaat uit: 'stichting', 'hbo-onderwijsinstelling' en 'inburgeringsschool'.
- Van alle respondenten heeft 63% ($n = 50$) een contract met een (of meerdere) gemeente(n) op basis van de Wi2021.

⁷ Significant Public. (2023). Monitor werking en ontwikkeling van de inburgeringsmarkt. *Tweede meting – 2023*. CONCEPT. Pagina 34. Kenmerk: MH/sb/003066

⁸ Blik op Werk. (2023). <https://www.blikopwerk.nl/zoeken?type=inburgeren>. Geraadpleegd op: 06-11-2023.

⁹ Aan het begin van de enquête aan de respondenten gevraagd om hun naam te delen met als doel om eventuele lokale verschillen in het docententekort in beeld te kunnen brengen. Helaas is de totale respons te laag gebleken om hier een gefundeerde uitspraak over te doen. Zodoende valt een dergelijke analyse buiten de scope van deze rapportage.

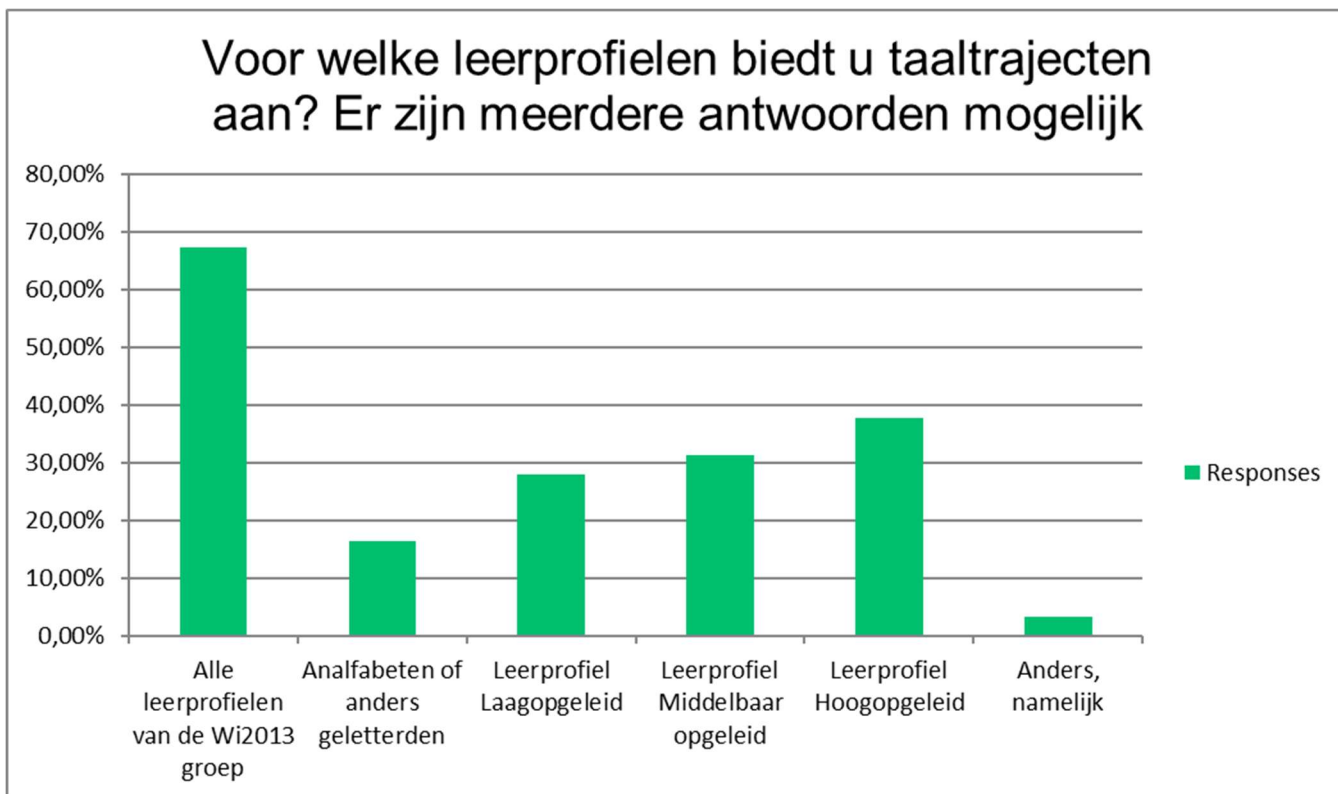
3.3 Over het aanbod

Aan de respondenten is gevraagd voor welke doelgroep men op dit moment een (taal)aanbod heeft. Ook is aan de respondenten gevraagd of men van plan is om dit aanbod in 2024 te continueren. De resultaten worden hieronder weergegeven.

3.3.1 Aanbod Wi2013

Aan alle respondenten is gevraagd: "Biedt u op dit moment taaltrajecten aan voor asielstatushouders van de Wi2013 groep?". 66 respondenten hebben deze vraag beantwoord. Een ruime meerderheid van deze respondenten ($n = 61$; 92%) geeft aan voor deze doelgroep taaltrajecten aan te bieden. Slechts 8% beantwoordt deze vraag met een 'nee'.

Aan de respondenten met een taalaanbod voor deze groep is gevraagd om dit aanbod te specificeren op basis van de verschillende leerprofielen. Respondenten konden meerdere antwoorden selecteren. De antwoordopties en de resultaten worden in *Figuur 1* weergegeven.

Figuur 1: aanbod Wi2013 groep (n = 61). Bij de categorie 'Anders, namelijk' werd gevraagd om een specificatie. De reactie: "gezinsmigranten" (n = 1).

Continuering aanbod in 2024?

Aan de 61 respondenten met een taalaanbod voor asielstatushouders onder de Wi203 is gevraagd of ze van plan zijn om deze diensten in 2024 te continueren. De reacties worden in *Tabel 1* weergegeven.

Antwoordopties	Reacties
Ja, dat zijn we van plan	69% (n = 42)
Niet alles. We gaan stoppen met enkele diensten	13% (n = 8)
Nee. We gaan stoppen met alle diensten	3% (n = 2)
Dit weten we nog niet, want...	15% (n = 9)

Tabel 1: reacties op de vraag: "Bent u van plan om in 2024 deze diensten te blijven aanbieden?"

Specificatie 'Dit weten we nog niet, want'

- Het zal afhankelijk zijn van het aantal aanmeldingen (n = 5).
- Continuering hangt af of men erin slaagt om voldoende NT2-docenten aan te trekken (n = 2).
- De ruimte die aan organisaties wordt geboden, bijvoorbeeld in de mogelijkheid om groepen te mogen combineren (n = 2).
- Of men het keurmerk kan behouden en hoe "overheidsinstanties om gaan met het tekort aan aanbod van scholen" (n = 1).

Respondenten die gaan stoppen

In totaal hebben 10 respondenten aangegeven met enkele of alle diensten voor deze groep te gaan stoppen. Aan deze respondenten is gevraagd waarom ze gaan stoppen met hun dienstenaanbod. 6 respondenten hebben een reactie achtergelaten. De reacties worden hieronder weergegeven:

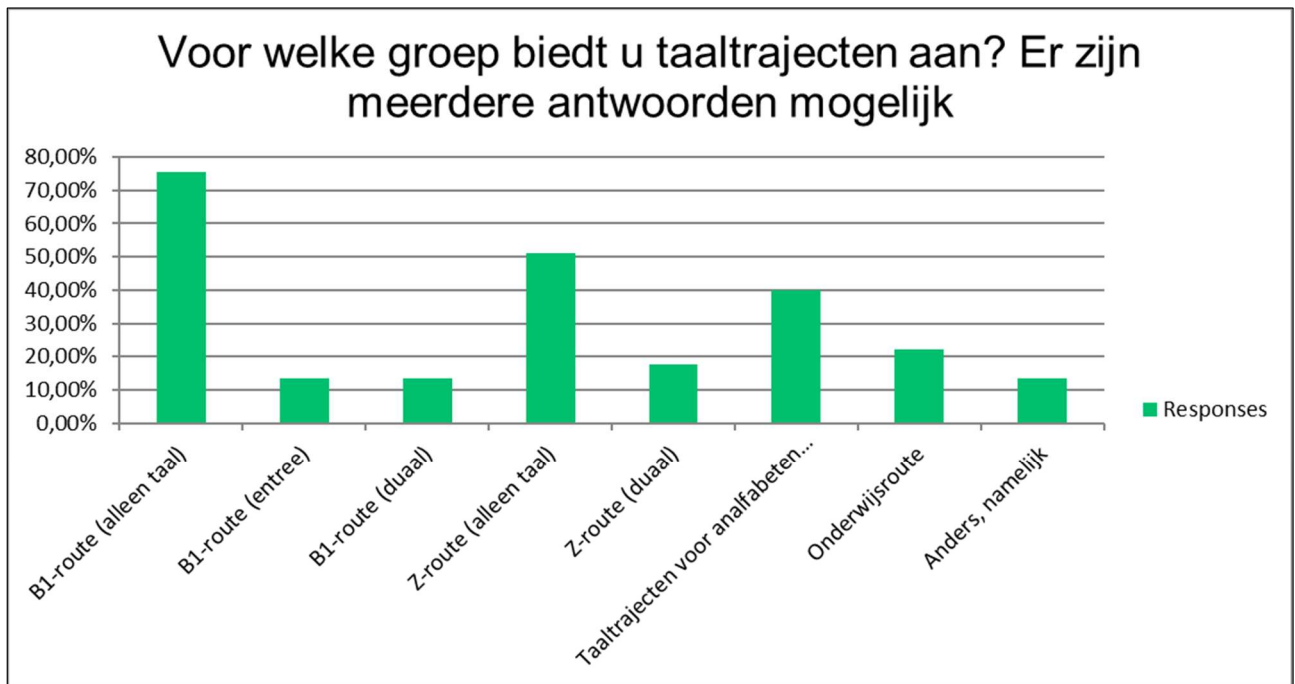
- Afname van het aantal aanmeldingen uit deze groep waardoor de trajecten niet meer rendabel aan te bieden zijn (n = 4).
- Er zijn onvoldoende docenten voor de doelgroep 'analfabeten en anders geletterden'. Daardoor is men niet meer in staat om dit aanbod te continueren (n = 1).
- De ONA docenten die ook NT2-gecertificeerd zijn worden ingezet voor het NT2-onderwijs. Hierdoor is er geen capaciteit meer voor ONA (n = 1).

3.3.2 Aanbod Wi2021

Aan alle respondenten is gevraagd: "Biedt u op dit moment taaltrajecten aan voor asielstatushouders van de Wi2021 groep?". 65 respondenten hebben deze vraag beantwoord. Ongeveer twee derde van deze groep (n = 45; 69%) geeft aan taaltrajecten voor deze doelgroep aan te bieden. Het grootste deel van deze groep (85%) heeft een contract met een (of meerdere) gemeente(n).

Aan de respondenten met een taalaanbod voor deze groep is gevraagd om deze te specificeren op basis van verschillende groepen¹⁰. Respondenten konden meerdere antwoorden selecteren. De antwoordopties en de resultaten worden in *Figuur 2* weergegeven.

¹⁰ Gebaseerd op de rapportage van Significant Public. Zie: Significant Public. (2022). Monitor werking en ontwikkeling van de inburgeringsmarkt. *Eerste meting – 2022*. Significant Public. Pagina 56. Kenmerk: 3066/sb/MZ.

Figuur 2: aanbod Wi2021 groep (n = 45). De volledige naam van de zesde groep is 'taaltrajecten voor analfabeten en anders geletterden'. Deze was vanwege de lengte niet goed in beeld te krijgen.

Specificatie 'Anders, namelijk'

- Taallessen naar A1, naar A2, naar B1. Merendeel oud systeem, enkele gezinsmigranten die een PiP hebben maar vrij een school mogen kiezen (n = 1).
- ONA (n = 1).
- Startklas (n = 1).
- MAP + PVT (n = 1);
- Laaggeletterden, sociale zelfredzaamheid, Wi2013 (n = 1).

Continuering aanbod in 2024?

Aan de 45 respondenten met een taalaanbod voor asielstatushouders onder de Wi2021 is gevraagd of ze van plan zijn om deze diensten in 2024 te continueren. De reacties worden in Tabel 2 weergegeven.

Antwoordopties	Reacties
Ja, dat zijn we van plan	84 % (n = 38)
Niet alles. We gaan stoppen met enkele diensten	7 % (n = 3)
Nee. We gaan stoppen met alle diensten	2 % (n = 1)
Dit weten we nog niet, want...	7 % (n = 3)

Tabel 2: reacties op de vraag: "Bent u van plan om in 2024 deze diensten te blijven aanbieden?"

Specificatie 'Dit weten we nog niet, want'

- Het zal afhankelijk zijn van het aantal aanmeldingen (n = 1).
- De ruimte die aan organisaties wordt geboden, bijvoorbeeld in de mogelijkheid om groepen te mogen combineren (n = 1).
- Afhankelijk van behoud van het Keurmerk (n = 1).

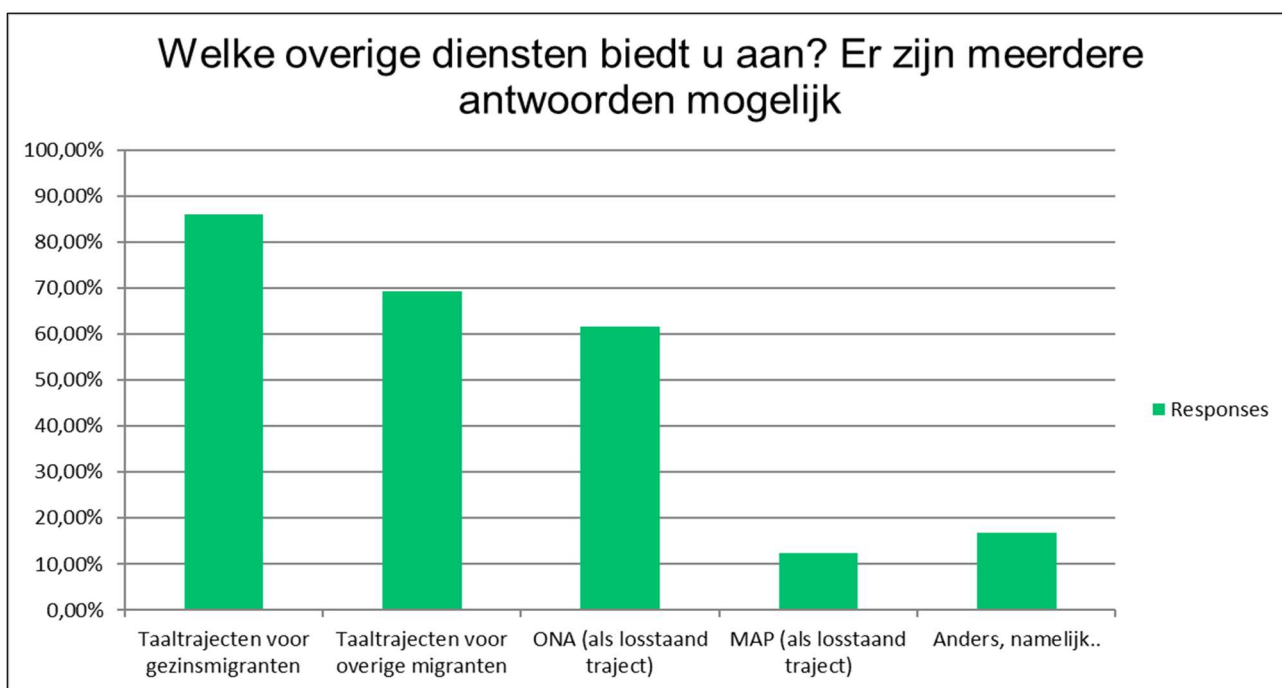
Respondenten die gaan stoppen

In totaal hebben 4 respondenten aangegeven met enkele of alle diensten voor deze groep te gaan stoppen. Aan deze respondenten is gevraagd waarom ze gaan stoppen met hun dienstenaanbod. Er is slechts één respondent die de een reactie heeft achtergelaten. Deze wordt hieronder in het citaat weergegeven:

- *“De gemeenten die onze hoofdopdrachtgevers zijn, hebben de BI-route aan een commerciële organisatie gegund.”*

3.3.3 Aanbod Overige diensten

Aan alle respondenten is gevraagd om aan te geven welke overige diensten ze aanbieden. 63 respondenten hebben deze vraag beantwoord. Respondenten konden meerdere antwoorden selecteren. De antwoordopties en de resultaten worden in *Figuur 3* weergegeven.

Figuur 3: aanbod 'Overige diensten' (N = 63).

Specificatie 'Anders, namelijk'

- Participatietrajecten (n = 4).
- Taaltrajecten voor studenten en medewerkers (n = 2).
- WEB-trajecten voor gemeenten in de regio (n = 1).
- PVT en KNM (n = 1).
- Startklas en taaltrajecten voor medici (n = 1).
- Taal op de werkvloer (n = 1).

Continuering aanbod in 2024?

Aan de respondenten is vervolgens gevraagd of ze van plan zijn om deze diensten in 2024 te blijven aanbieden. De reacties worden in *Tabel 3* weergegeven.

Antwoordopties	Reacties
Ja, dat zijn we van plan	83 % ($n = 52$)
Niet alles. We gaan stoppen met enkele diensten	8 % ($n = 5$)
Nee. We gaan stoppen met alle diensten	2 % ($n = 1$)
Dit weten we nog niet, want...	8 % ($n = 5$)

Tabel 3: reacties op de vraag: "Bent u van plan om in 2024 deze diensten te blijven aanbieden?"

Specificatie 'Dit weten we nog niet, want'

- Het zal afhankelijk zijn van het aantal aanmeldingen ($n = 3$).
- Hangt ervan af of we voldoende gecertificeerde NT2-docenten kunnen aantrekken ($n = 1$).

Respondenten die gaan stoppen¹¹

In totaal hebben 6 respondenten aangegeven met enkele of alle diensten te gaan stoppen. Aan deze respondenten is gevraagd waarom ze gaan stoppen met hun dienstenaanbod. De reacties worden hieronder weergegeven:

- Afname van het aantal cursisten voor ONA ($n = 3$).

3.3.4 Conclusies aanbod

De verwachting is dat op landelijk niveau ook in 2024 een zekere continuïteit zal zijn in het aanbod van taaltrajecten voor de verschillende doelgroepen (asielstatushouders Wi2013/Wi2021, overige- en gezinsmigranten). Het grootste deel van het aanbod voor asielstatushouders onder de Wi2013 en de Wi2021 bestaat uit taaltrajecten voor de hogere opleidingsniveaus. Taalscholen die twijfels hebben over de continuering van hun aanbod laten weten dat dit voornamelijk veroorzaakt wordt door onzekerheid over het aantal aanmeldingen voor de verschillende doelgroepen.

¹¹ Dit onderdeel is per doelgroep uitgewerkt. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de groep aanbieders die gaat stoppen wisselend is. Het zijn dus niet telkens dezelfde aanbieders die aangeven te gaan stoppen met hun diensten.

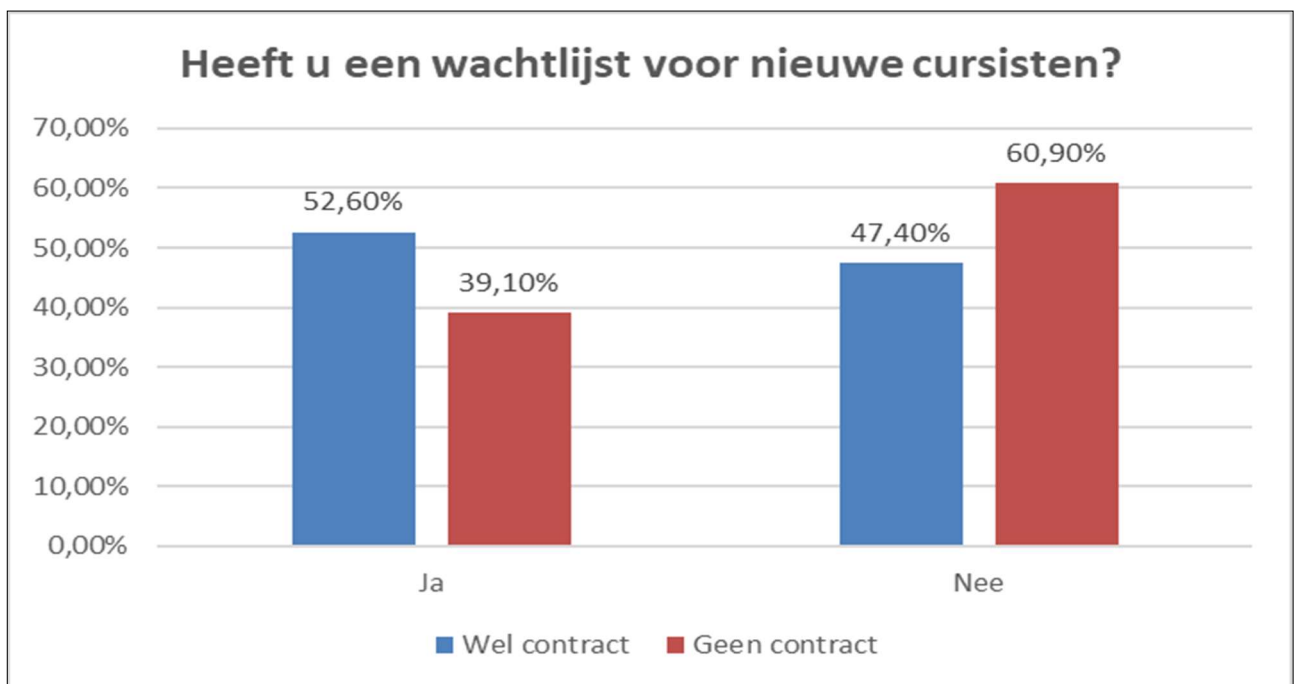
3.4 Wachtlijsten en wachttijden

3.4.1 Wachtlijsten

Aan de respondenten is gevraagd of ze een wachtlijst voor nieuwe cursisten hebben. 61 respondenten hebben deze vraag beantwoord. Iets meer dan de helft van deze groep geeft aan een wachtlijst te hebben (51%), de overige respondenten (49%) geven aan geen wachtlijst te hebben.

Wel versus geen contract met een (of meerdere) gemeente(n)

Er is gekeken of het wel of niet hebben van een contract van invloed is op het wel of niet hebben van een wachtlijst. De resultaten van deze vergelijking worden *Figuur 4* weergegeven.

Figuur 4: wachtlijst uitgesplitst naar wel versus geen contract met gemeente (n = 61).

Opvallend is dat het grootste deel van de groep zonder contract geen wachtlijst heeft voor nieuwe cursisten. Het grootste deel van de groep met een contract heeft juist wel een wachtlijst, maar het verschil binnen deze groep is klein.

3.4.2 Wachttijden

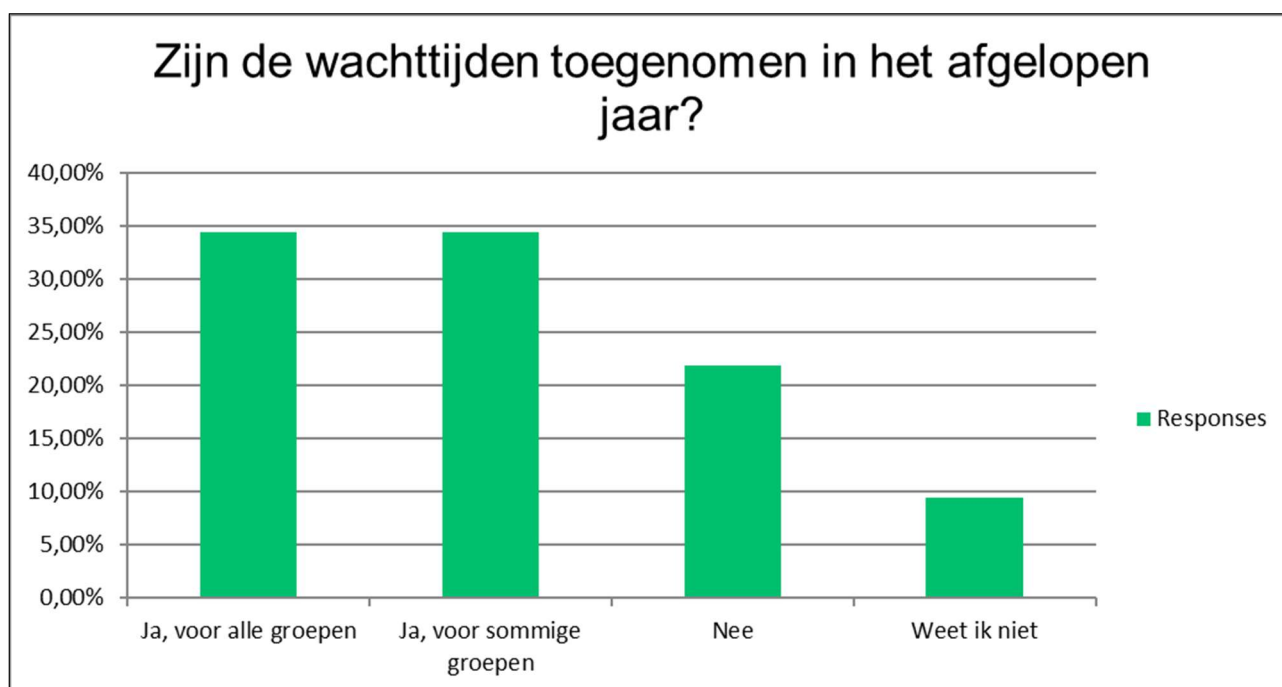
Aan de respondenten is gevraagd wat de gemiddelde wachttijd is (in weken) per doelgroep. 32 respondenten hebben deze vraag beantwoord. Per doelgroep zijn groepsgemiddelden berekend. De resultaten worden in *Tabel 4* weergegeven. Het cijfer tussen haakjes geeft het aantal reacties weer per doelgroep.

Categorie	Gemiddelde wachttijd in weken
Asielstatushouders Wi2013	7,30 (27)
Asielstatushouders Wi2021	6,10 (21)
Gezinsmigranten	6,91 (23)
Overige migranten	7,26 (19)
ONA (als losstaand traject)	8,77 (13)
MAP (als losstaand traject)	3,71 (7)

Tabel 4: vergelijking in gemiddelde wachttijd tussen beide enquêtes van Blik op Werk (n = 32).

Ontwikkelingen in de wachttijd voor cursisten

Aan de respondenten is gevraagd of de wachttijden zijn toegenomen het afgelopen jaar. Met de wachttijd wordt de tijd tussen de aanmelding van de cursist en de start van het taaltraject bedoeld (het eerste lesmoment). De reacties worden weergegeven in *Figuur 5*.

Figuur 5: ontwikkelingen wachttijden (n = 32).

Gemiddelde toename in de wachttijd per doelgroep

Aan de respondenten die hebben aangegeven dat de wachttijden zijn toegenomen in het afgelopen jaar ('Ja, voor alle groepen' en 'Ja, voor sommige groepen') is gevraagd wat de gemiddelde toename is in weken voor de verschillende doelgroepen. De reacties worden weergegeven in *Tabel 5*. Het cijfer tussen haakjes geeft het aantal reacties weer per doelgroep.

Categorie	Gemiddelde toename wachttijd in weken
Asielstatushouders Wi2013	5,06 (18)
Asielstatushouders Wi2021	4,55 (11)
Gezinsmigranten	5,33 (15)
Overige migranten	5,36 (11)
ONA (als losstaand traject)	6,14 (7)
MAP (als losstaand traject)	2,00 (4)

Tabel 5: gemiddelde toename in wachttijd in weken per categorie (n = 22).

Ontwikkelingen in de wachttijd voor cursisten: een contrast

Ook bij de eerste enquête over het docententekort van Blik op Werk¹² is aan de respondenten gevraagd om de gemiddelde wachttijd per doelgroep aan te geven. Dit stelt ons in staat om deze resultaten af te zetten tegen de resultaten van de tweede enquête. Ook deze vergelijking geeft een indicatie van de ontwikkelingen van de wachttijden in het afgelopen jaar. In Tabel 6 worden de resultaten van beide enquêtes tegen elkaar afgezet.

Categorie	Gemiddelde wachttijd in weken Enquête 1	Gemiddelde wachttijd in weken Enquête 2
Asielstatushouders Wi2013	7,47	7,30
Asielstatushouders Wi2021	6,87	6,10
Gezinsmigranten		6,91
Overige migranten	7,16 ¹³	7,26
ONA (als losstaand traject)		8,77
MAP (als losstaand traject)		3,71

Tabel 6: vergelijking gemiddelde wachttijd enquête 1 en enquête 2.

Opvallend is dat de bovenstaande vergelijking een lichte afname laat zien in de gemiddelde wachttijd voor asielstatushouders onder de Wi2013 en de Wi2021. Dit schetst een ander beeld dan de resultaten van de tweede enquête. Hierbij geeft twee derde van de 32 respondenten aan dat de wachttijden zijn toegenomen (zie figuur 5). Daarbij is een toegenomen wachttijd van ongeveer vijf weken voor asielstatushouders onder de Wi2013 en Wi2021 in het afgelopen jaar (zie tabel 5) op een huidige wachttijd van 6–7 weken voor deze doelgroepen (zie tabel 4) zelfs een forse toename te noemen. Dit geldt overigens ook voor de overige categorieën (met uitzondering van de MAP).

3.4.3 Conclusie wachtlijsten en wachttijden

Iets meer dan de helft van de respondenten heeft een wachtlijst voor nieuwe cursisten. Het grootste deel van de groep taalscholen zonder contract met een gemeente heeft geen wachtlijst voor nieuwe cursisten. Volgens ongeveer twee derde van de respondenten zijn de wachttijden het afgelopen jaar toegenomen, met een gemiddelde toename van 7 weken voor asielstatushouders onder de Wi2013 en W2021. Dit is opvallend, aangezien de

¹² Blik op Werk. (Augustus 2022). Een tekort aan gecertificeerde NT2-docenten. *Resultaten van een enquête onder de keurmerkhouders Inburgering van Blik op Werk*. Zie: www.blikopinburgering.nl

¹³ De enquête uit 2022 had minder categorieën dan de huidige enquête. In deze enquête waren de gezinsmigranten onder de categorie 'overig' geschaard.

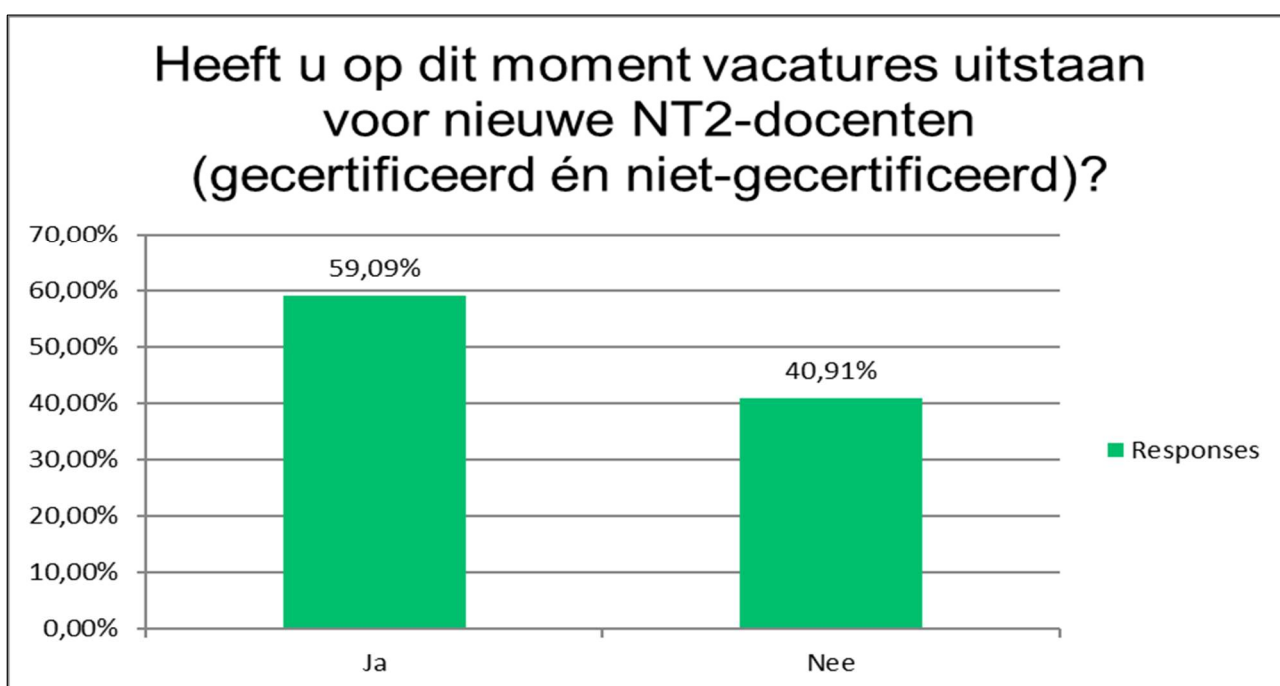
vergelijking tussen de resultaten van enquête 1 en 2 juist een lichte afname in de gemiddelde wachttijd voor deze doelgroepen laat zien. Een gefundeerde uitspraak doen over de ontwikkeling van de wachttijden is daardoor problematisch.

3.5 Vragen over vacatures

Om een beeld te krijgen bij de omvang van het docententekort is er gevraagd naar het aantal vacatures dat taalscholen uit hebben staan.

3.5.1 Vacatures NT2-docenten

Aan de respondenten is gevraagd of ze op dit moment vacatures uit hebben staan voor nieuwe NT2-docenten. 62 respondenten hebben deze vraag beantwoord. De resultaten worden in *Figuur 6* weergegeven.

Figuur 6: uitstaande vacatures op dit moment (n = 62).

Gemiddeld aantal uitstaande vacatures op dit moment

Gemiddeld genomen hebben taalscholen gemiddeld 4,2 vacatures uitstaan voor gecertificeerde NT2-docenten (n = 39), en 2,2 vacatures uitstaan voor niet-gecertificeerde NT2-docenten (n = 29).

Wel versus geen contract met een (of meerdere) gemeente(n)

Er is gekeken wat de invloed is van de indicator 'contract met een (of meerdere) gemeenten' op het aantal uitstaande vacatures. De resultaten worden in *Tabel 7* weergegeven.

	Wel vacatures	Geen vacatures
Wel contract gemeente	68% (n = 26)	32% (n = 12)
Geen contract gemeente	37% (n = 9)	63% (n = 15)

Tabel 7: vacatures op basis van wel/geen contract met een (of meerdere) gemeenten (n = 62).

De behoefte aan nieuwe NT2-docenten lijkt bij de groep taalscholen met een (of meerdere) contract(en) beduidend hoger te liggen dan bij de groep zonder contract. Deze laatste groep heeft vaker geen vacatures uitstaan, zowel binnen de groep als in vergelijking met de contract-groep.

Verwachting ten aanzien van het invullen van de uitstaande vacatures

De groep respondenten die vacatures uit hebben staan (zowel met als zonder contract) is gevraagd of ze verwachten deze vacatures de komende drie maanden te kunnen vervullen. Van de totaal 39 respondenten die deze vraag heeft beantwoord, denkt 31% dat dit gaat lukken. 36% denkt dat dit niet gaat lukken en 33% geeft aan dit niet te weten. Aan de laatste twee groepen ('Nee, ik denk het niet' en 'Ik weet het niet') is gevraagd waarom ze dit denken. De antwoordopties en de reacties worden in *Tabel 8* weergegeven. De respondenten ($n = 27$) konden meerdere antwoorden selecteren. De getallen achter de percentages geven het aantal reacties per antwoordoptie weer.

Antwoordoptie	Reacties
Er zijn te weinig gecertificeerde NT2-docenten (beschikbaar)	89% (24)
Er zijn te weinig niet-gecertificeerde NT2-docenten (beschikbaar)	19% (5)
Ik kan te weinig salaris bieden. Ik heb daar niet de middelen voor	27% (8)
Docenten vragen een te hoog uurtarief	33% (9)
Docenten die zich aanmelden vind ik niet geschikt	0%
Anders, namelijk	15% (4)

Tabel 8: verwachting uitstaande vacatures (n = 27).

Specificatie 'Anders, namelijk'

- Huidige gecertificeerde docenten worden weggekocht door andere organisaties (2).
- Niet gespecificeerd (2).

Invloed van uitzonderingsmaatregelen op uitstaande vacatures

Ten tijde van deze enquête zijn de uitzonderingsmaatregelen ruim drie kwart jaar van kracht. Het gebruik van deze maatregelen zou mogelijk een dempend effect kunnen hebben op de noodzaak om vacatures uit te zetten. Aan de respondenten is gevraagd of ze gebruik maken van uitzonderingsmaatregelen. Hierdoor is het mogelijk om deze twee indicatoren tegen elkaar af te zetten. De resultaten van deze vergelijking worden in *Tabel 9* weergegeven.

	Wel vacatures	Geen vacatures
Maakt <u>wel</u> gebruik van uitzonderingsmaatregelen	68% ($n = 17$)	32% ($n = 8$)
Maakt <u>geen</u> gebruik van uitzonderingsmaatregelen	48% ($n = 15$)	52% ($n = 16$)

Tabel 9: vacatures op basis van wel/geen gebruik uitzonderingsmaatregelen.

Tabel 9 laat zien dat de groep taalscholen die gebruik maakt van de uitzonderingsmaatregelen overwegend vaker vacatures uit heeft staan, ook in vergelijking met de groep taalscholen die geen gebruik maakt van de uitzonderingsmaatregelen. Van een dempend effect lijkt zo op het eerste oog geen sprake. Men zou ook andersom kunnen redeneren: taalscholen die vacatures uit hebben staan, maken overwegend vaker gebruik van de uitzonderingsmaatregelen.

3.5.2 Verwachte gevolgen bij niet kunnen invullen van de vacatures voor NT2-docenten

Aan de groep respondenten die op dit moment vacatures heeft uitstaan is gevraagd om aan te geven wat de verwachte gevolgen zijn, mocht het niet lukken om de huidige vacatures voor NT2-docenten in te vullen. De resultaten per doelgroep worden in Tabel 10 t/m 12 weergegeven. De getallen achter de percentages geven het aantal reacties per antwoordoptie weer.

Verwachte gevolgen voor asielstatushouders behorende tot de **Wi2013** groep

Antwoordoptie	Reacties
Toename van de wachttijden	63% (17)
Cursisten moeten weigeren	48% (13)
Geen nieuwe groepen kunnen starten	56% (15)
Stoppen met aanbod voor deze groep	33% (9)
Anders, namelijk:	26% (7)

Tabel 10: verwachte gevolgen Wi2013 groep (n = 27).

Specificatie 'Anders, namelijk'

- Niet kunnen voldoen aan de normen van het Keurmerk Inburgeren (2).
- Minder dagdelen cursus aanbieden (2).
- Versneld afschalen inburgering onder de oude wet (1).
- Groepen moeten samenvoegen. Hierdoor meer niveauverschil binnen de groep (2).
- Toename van groepsgrootte (2).
- Als directeur/taalschoolhouder voor de groep moeten staan (1).

Verwachte gevolgen voor asielstatushouders behorende tot de **Wi2021** groep

Antwoordoptie	Reacties
Toename van de wachttijden	56% (15)
Cursisten moeten weigeren	11% (3)
Geen nieuwe groepen kunnen starten	44% (12)
Stoppen met aanbod voor deze groep	7% (2)
Anders, namelijk:	22% (6)

Tabel 11: verwachte gevolgen Wi2021 groep (n = 27).

Specificatie 'Anders, namelijk'

- Overschrijding 80% norm (1).
- Afname aantal lesuren per week (3).
- Minder dagdelen lesgeven (3).
- Inzetten van niet gekwalificeerde docenten en onderwijsassistenten (1).
- Als directeur/taalschoolhouder voor de groep moeten staan (1).
- Toename klachten door grote groepen (1).

Verwachte gevolgen voor gezins- en overige migranten

Antwoordoptie	Reacties
Toename van de wachttijden	71% (19)
Cursisten moeten weigeren	52% (14)
Geen nieuwe groepen kunnen starten	48% (13)
Stoppen met aanbod voor deze groep	22% (6)
Anders, namelijk:	19% (5)

Tabel 12: verwachte gevolgen overige- en gezinsmigranten (n = 27).

Specificatie 'Anders, namelijk'

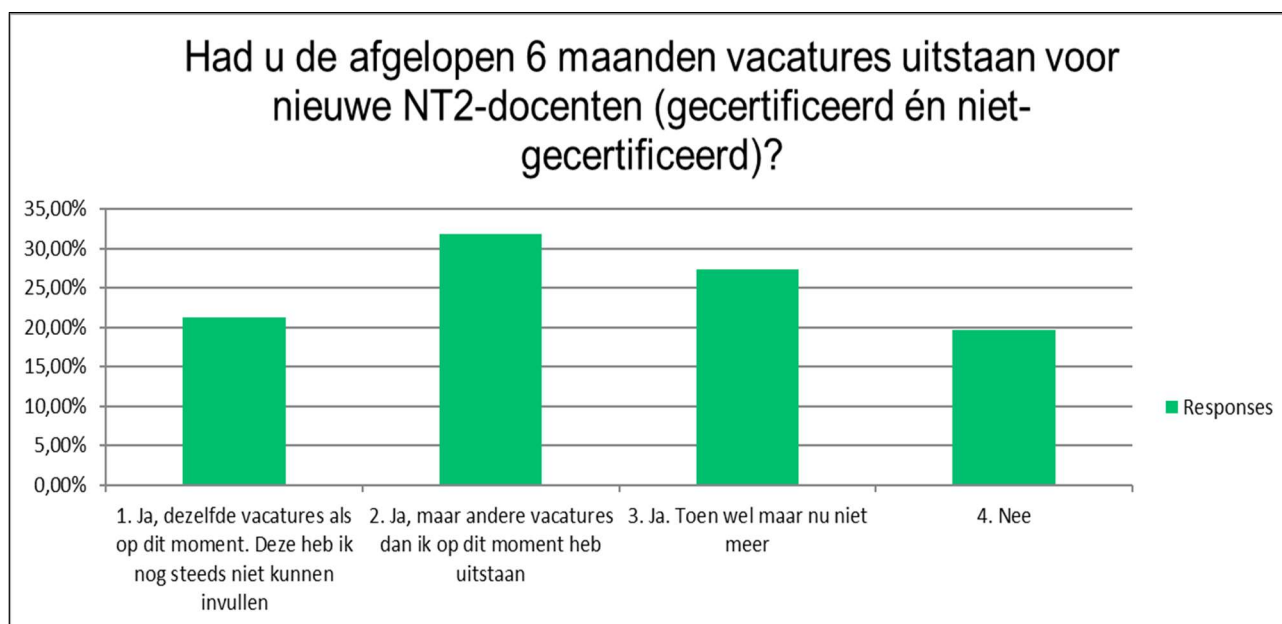
- Overschrijding 80% norm (1).
- Afname aantal lessen per week (1).
- In bestaande traject 2021 toevoegen (1).
- Minder dagdelen per cursusgroep aanbieden (1).
- Geen aanbod meer voor gezinsmigranten bij overig (1).

3.5.3 Geen vacatures voor ONA-docenten

Aan de respondenten is gevraagd of ze op dit moment vacatures uit hebben staan voor nieuwe ONA-docenten. 63 respondenten hebben deze vraag beantwoord. Geen van de respondenten heeft op dit moment vacatures voor deze doelgroep uitstaan.

3.5.4 Vacatures NT2-docenten de afgelopen zes maanden

Aan de respondenten is gevraagd of men de afgelopen zes maanden vacatures uit had staan voor nieuwe NT2-docenten. Met deze vraag, en de daaropvolgende vragen, is beoogd om een beter beeld te krijgen bij de ontwikkelingen in de zoektocht naar nieuwe NT2-docenten. Deze vraag is door 66 respondenten beantwoord. De resultaten worden in *Figuur 7* weergegeven.

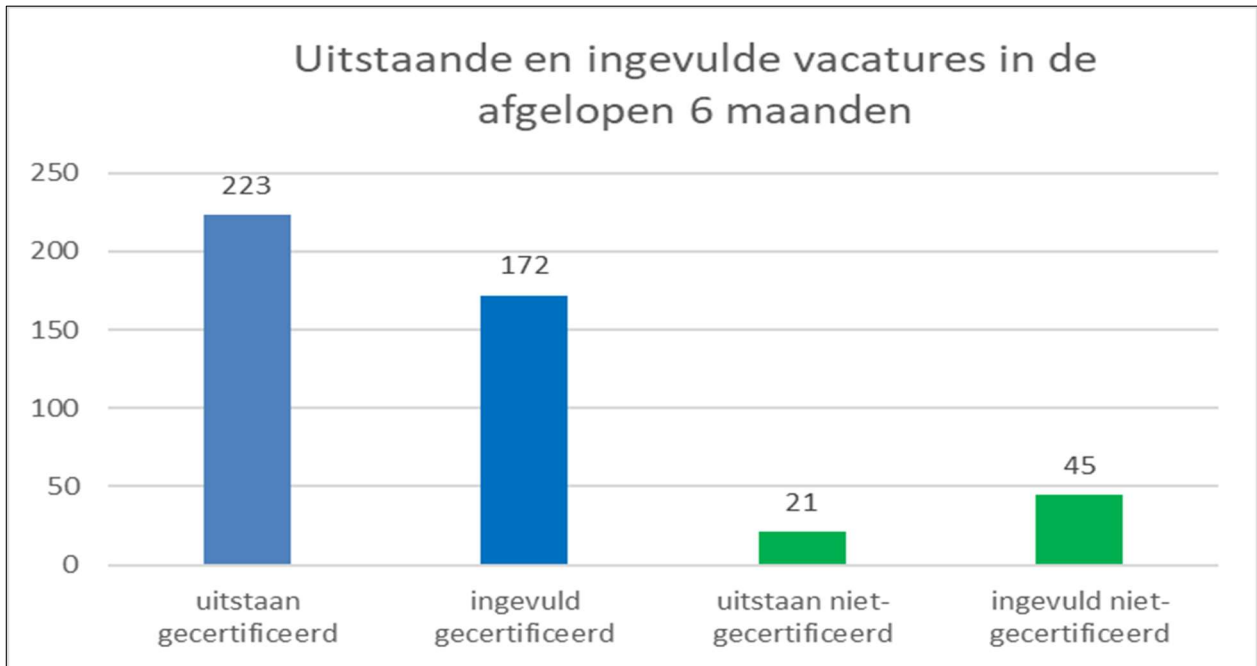
Figuur 7: vacatures in de afgelopen 6 maanden (n = 66).

Uitstaande versus ingevulde vacatures in de afgelopen 6 maanden

Respondenten die antwoordoptie 2 of 3 hebben geselecteerd kregen de volgende twee vervolgvragen:

- “Hoeveel vacatures had u in deze periode in totaal uitstaan?”
- “Hoeveel van deze vacatures heeft u in de afgelopen 6 maanden kunnen invullen?”

Aan de respondenten is gevraagd om in hun antwoord op deze vragen onderscheid te maken tussen gecertificeerde NT2-docenten en niet-gecertificeerde NT2-docenten. De resultaten worden in *Figuur 8* weergegeven.

Figuur 8: totaal uitstaande en ingevulde vacatures in de afgelopen 6 maanden (n = 40).

Bovenstaande figuur laat zien dat drie kwart van de uitstaande vacatures in de afgelopen zes maanden zijn vervuld. Opvallend is dat het totaal aan uitstaande vacatures voor niet-gecertificeerde NT2-docenten kleiner is dan het totaal aan ingevulde vacatures voor deze doelgroep. Mogelijk hebben taalscholen bij het ontbreken van voldoende gecertificeerde NT2-docenten taalscholen ervoor gekozen om deze vacatures in te vullen met niet-gecertificeerde NT2-docenten. Hier zou sprake kunnen zijn van een effect van de uitzonderingsmaatregelen.

3.5.5 Conclusie vacatures

Ongeveer 60% van de respondenten heeft op dit moment vacatures uitstaan voor nieuwe NT2-docenten. Gemiddeld genomen heeft deze groep taalscholen 4,2 vacatures uitstaan voor gecertificeerde NT2-docenten, en 2,2 vacatures uitstaan voor niet-gecertificeerde NT2-docenten. Het zijn vooral taalscholen die een contract hebben met een (of meerdere) gemeenten die vacatures uit hebben staan. Ongeveer een derde van de respondenten met uitstaande vacatures verwacht deze de komende drie maanden te kunnen vervullen. De afgelopen zes maanden zijn ongeveer twee derde van de uitstaande vacatures vervuld. Het is volgens respondenten nog steeds lastig om voldoende gecertificeerde NT2-docenten te vinden. Indien het niet lukt om vacatures te vervullen verwachten de respondenten

voornamelijk een toename van de wachttijden.

3.6 Aanvullende eisen door gemeenten

Van de 53 respondenten die een contract hebben met een (of meerdere) gemeente(n) geven 24 respondenten (45%) aan dat er door (sommige) gemeente(n) aanvullende eisen worden gesteld, naast de normen van het Keurmerk van Blik op Werk.

Aan de respondenten is gevraagd welke aanvullende eisen door de gemeenten worden gesteld. De antwoordopties zijn gebaseerd op het eerdergenoemde onderzoek van Significant Public¹⁴. De resultaten worden hieronder weergegeven. Respondenten konden meerdere antwoorden selecteren. De getallen achter de percentages geven het aantal reacties per antwoordoptie weer.

Antwoordoptie	Reacties
Eisen aan de groepsgrootte (kleinere groepen dan de norm van het Keurmerk Inburgeren)	33% (8)
Eisen aan de groepssamenstelling	13% (3)
Eisen aan het aantal gecertificeerde NT2-docenten (een hoger percentage dan de 80% norm)	25% (6)
Eisen aan de toegankelijkheid van de leslocatie voor mindervaliden	25% (6)
Eisen aan de bereikbaarheid van de locatie (bijvoorbeeld met OV)	29% (7)
Eisen aan de frequentie van instroommomenten	63% (15)
Eisen aan de salariering van (externe) docenten	8% (2)
Eisen aan het aantal sterren dat uw organisatie heeft op de website van Blik op Werk	4% (1)
Eisen aan de beschikbaarheid van het lesaanbod, zoals les in de avond of les in het weekend	54% (13)
Periodieke voortgangs-/managementrapportages	75% (18)
Anders, namelijk	33% (8)

Tabel 13: aanvullende eisen die gemeenten stellen naast de normen van het Keurmerk Inburgeren.

¹⁴ Significant Public. (2023). Monitor werking en ontwikkeling van de inburgeringsmarkt. Tweede meting – 2023. CONCEPT. Pagina 34. Kenmerk: MH/sb/003066.

Specificatie 'Anders, namelijk'

- Laptops uitgifte, beperkte wachttijd tot oproep gesprek;
- Bereidheid tot onderlinge samenwerking met partners;
- Eisen op het gebied van AVG, andere eisen wat betreft facturering;
- Aanwezigheidsplicht van een deelnemer;
- ISO 27001 (voor aanbestedingen);
- Locatie van gemeente.

Een aantal van bovenstaande aanvullende eisen conflicteert met de uitzonderingsmaatregelen in het kader van het docententekort, zoals de eis van een hoger percentage gecertificeerde NT2-docenten dan 80%. De eis van een kleinere groepsgrootte wringt specifiek met uitzonderingsmaatregel 4, waarbij taalscholen juist in staat worden gesteld om tijdelijk meer cursisten per groep toe te laten. Uit onderzoek van Significant Public¹⁵ blijkt dat gemeenten en aanbieders hier in de praktijk flexibel mee omgaan.

¹⁵ Significant Public. (2023). Monitor werking en ontwikkeling van de inburgeringsmarkt. *Tweede meting – 2023*. CONCEPT. Pagina 34. Kenmerk: MH/sb/003066

H O O F D S T U K 4**Evaluatie uitzonderingsmaatregelen**

Een belangrijke kwaliteitseis van het Keurmerk Inburgeren van Blik op Werk is dat 80% van de NT2-lessen wordt verzorgd door bevoegde NT2-docenten. Vanwege het tekort aan gecertificeerde NT2-docenten is een aantal tijdelijke versoepelingen toegestaan voor taalscholen die niet in staat zijn om te voldoen aan de norm van 80% bevoegde docenten¹⁶. Dit kan de taalscholen de gewenste ruimte bieden en de gelegenheid geven om maatregelen voor de lange termijn te bepalen en/of te implementeren.

Taalscholen die niet in staat zijn om te voldoen aan de 80%-norm kunnen gebruikmaken van een (of meerdere) van onderstaande uitzonderingsmaatregelen:

1. Een aankomend docent die aantoonbaar is gestart met een NT2-docentenopleiding telt mee voor de 80%-norm;
2. Specifieke groepen, niet-gecertificeerde, maar ervaren docenten tellen mee voor de 80%-norm;
3. Uitstel van handhaving van de 80%-norm bij het opstellen van een gedegen personeelsplan;
4. Coullance bij handhaving van de toegestane maximale groepsgrootte.

De tijdelijke uitzonderingen zijn ingegaan op 1 januari 2023 en gedurende een periode van maximaal twee jaar van toepassing, dus uiterlijk tot 1 januari 2025. Gedurende deze periode monitort Blik op Werk de werking terwijl er wordt gewerkt aan lange termijn oplossingen die, naar verwachting, uiterlijk op 1 januari 2025 in zullen gaan. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de eerste evaluatie weergegeven. Een tweede evaluatiemoment volgt kort na de zomer van 2024.

4.1 Belangrijkste resultaten evaluatie

- Taalscholen zetten voor de lange termijn voornamelijk in op het zoveel mogelijk aantrekken en opleiden van nieuwe gecertificeerde NT2-docenten.
- Taalscholen zouden graag zien dat de uitzonderingsmaatregelen langer dan twee jaar blijven gelden. Sommige uitzonderingsmaatregelen mogen wat hen betreft een permanente maatregel worden.
- Taalscholen willen graag meer discretionaire ruimte in de organisatie en de borging van de kwaliteit van het taalonderwijs. In het verlengde daarvan pleit men voor een minder stringente opstelling door Blik op Werk ten aanzien van het normenkader van het Keurmerk Inburgeren en voor meer vertrouwen in het ontwikkelpotentieel van organisaties.
- Het voornaamste effect van de uitzonderingsmaatregelen is dat deze taalscholen in staat stellen om wachtlijsten en wachttijden voor nieuwe cursisten te beperken. Er kunnen sneller nieuwe groepen worden gestart en de groepen kunnen qua samenstelling meer homogeen worden ingericht (minder niveaoverschil binnen de groep).

¹⁶ Om aangemerkt te worden als bevoegd NT2-docent dient de docent ingeschreven te staan in het beroepsregister van NT2-docenten van de BVNT2 of het Kwaliteitsregister NT2-docent van Blik op Werk.

4.2 Opzet evaluatie

Alle taalscholen die op 23 oktober 2023 gebruikmaakten van de uitzonderingsmaatregelen, hebben een uitnodiging ontvangen voor een telefonisch interview. Aan de respondenten werd een aantal algemene en een aantal maatregel-specifieke vragen gesteld. Een overzicht van de interviewvragen staat in bijlage 2. De gespreksnotities zijn vervolgens geanalyseerd, waarbij er getracht is de antwoorden zoveel mogelijk te clusteren. De reacties van de respondenten worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Totaal heeft Blik op Werk 25 taalscholen geïnterviewd (60%).

4.2.1 Gebruik van de uitzonderingsmaatregelen

Op dit moment maken er 42 taalscholen gebruik van een (of meerdere) uitzonderingsmaatregelen (peildatum 7 november 2023). Een overzicht van deze groep en het gebruik van de uitzonderingsmaatregelen wordt weergegeven in *Tabel 11*. De omvang van de taalschool is gebaseerd op het totaal aantal cursisten dat in 2022 een taaltraject heeft gevolgd bij de Keurmerkhouders Inburgeren van Blik op Werk¹⁷.

Omvang taalschool	Aantal taalscholen	Uitzondering 1	Uitzondering 2	Uitzondering 3	Uitzondering 4
Klein	8	5	4	4	4
Middelklein	5	3	3	1	4
Middel	13	8	7	3	6
Middelgroot	7	7	5	4	2
Groot	8	8	4	1	7
Onbekend	1	0	0	1	1
Totaal	42	31	23	14	24

Tabel 14: totaaloverzicht gebruik uitzonderingsmaatregelen.

4.2.2 Afbakening

Met een aantal vragen is beoogd om het gebruik van bepaalde uitzonderingsmaatregelen verder te specificeren. Er zijn bijvoorbeeld vragen gesteld over het aantal docenten per categorie bij het gebruik van maatregel 2 en vragen over het aantal groepen waarvoor gebruik gemaakt wordt van maatregel 4 (zie bijlage 2). Tijdens de gesprekken hadden de respondenten deze specifieke (kwantitatieve) gegevens niet zomaar paraat, wat leidde tot een globale inschatting. Om te voorkomen dat er een suggestie gewekt wordt van precisie is besloten om deze 'cijfers bij benadering' buiten de resultaten te houden die gepresenteerd worden in dit hoofdstuk. Deze keuze doet wat Blik op Werk betreft niets af aan de in dit hoofdstuk weergegeven resultaten.

¹⁷ Klein = <53 cursisten. Middelklein = 53-128 cursisten. Middel = 128-250 cursisten. Middelgroot = 250-417 cursisten. Groot = >417 cursisten.

4.3 Resultaten van de interviews

Hieronder worden de resultaten van de evaluatie weergegeven aan de hand van de volgende drie thema's.

1. Maatregelen die taalscholen getroffen hebben (of van plan zijn om te treffen) voor de lange termijn.
2. Hoe taalscholen de maatregelen ervaren.
3. Het effect van de maatregelen tot nu toe.

De antwoorden zijn geclusterd daar waar er sprake was van overlap. Het aantal keer dat bepaalde antwoorden worden genoemd is weergegeven in het cijfer tussen haakjes.

4.3.1 Maatregelen voor de lange termijn

“De huidige uitzonderingsmaatregelen hebben een looptijd van 2 jaar. Heeft u in de tussentijd maatregelen getroffen (of bent u van plan om maatregelen te treffen) voor de lange termijn? En zo ja, welke?”

Reacties

- Vacatures uitzetten voor nieuwe gecertificeerde NT2-docenten of voor docenten die voornemens zijn om de NT2-opleiding te gaan doen (9).
- Het uitbreiden van het aantal gecertificeerde NT2-docenten door eigen personeel te stimuleren om een NT2-opleiding te gaan doen (8).
- In-company-training aanbieden of zelf gaan opleiden (6).
- Andere diensten aanbieden in de toekomst, zoals participatietrajecten of WEB (3).
- Inzetten op secundaire arbeidsvoorwaarden zoals: intervisie, trainingen, gedeeltelijke of volledige vergoeding van training/opleiding, en extra teambuilding activiteiten (2).

Twee respondenten hebben aangegeven te gaan stoppen met het Keurmerk Inburgeren doordat ze de aanbesteding hebben verloren. Voor andere respondenten dwingt het verliezen van de aanbesteding tot reflectie over het dienstenaanbod (zie ook hierboven bij de reacties). Respondenten die de aanbesteding(en) hebben gewonnen ervaren een toename van het aantal nieuwe aanmeldingen, waarmee de behoefte aan nieuwe (gecertificeerde) docenten verder toeneemt.

Een respondent beschrijft deze dynamiek als volgt:

“Wij hebben de aanbesteding verloren in [naam gemeente]. Deze is gegaan naar een paar grote spelers en die hebben een aanzuigende werking op de beschikbare docenten in de omgeving. De toekomst is dus nog onzeker.”

4.3.2 Hoe taalscholen de maatregelen ervaren

“Wat vindt u van de maatregelen? Heeft u wellicht nog suggesties?”

Alle respondenten hebben aangegeven blij te zijn met de uitzonderingsmaatregelen.

Daarnaast geven zij onderstaande suggesties:

- Continueer de uitzonderingsmaatregelen na 2025. Twee jaar is te kort (8).
- Maak van uitzonderingsmaatregel 2 (Specifieke groepen, niet-gecertificeerde, maar ervaren docenten tellen mee voor de 80%-norm) een permanente maatregel (5).
- Biedt meer discretionaire ruimte aan taalscholen om te bepalen of een docent geschikt is en geef organisaties de tijd om nieuw personeel in te werken. Werk daarbij vanuit vertrouwen en reken organisaties minder hard af indien er normen (tijdelijk) overschreden worden (4).
- Zorg voor een hiërarchie in het normenkader en ken aan de verschillende normen een andere zwaarte toe. Maak van de slagingspercentages en het tevredenheidsonderzoek het overkoepelende doel, en van het percentage gecertificeerde docenten één van de middelen om daar te komen (2).
- Zorg voor meer aandacht voor Z-route/alfabetisering in de opleiding. De focus ligt (te veel) op B1 (2).
- Overweeg om het curriculum van de NT2-opleidingen te uniformeren. Een paar respondenten ervaren veel kwaliteitsverschil in cursisten van verschillende opleiders (2).
- Zorg voor meer opleidingsplaatsen. Door meerdere respondenten is aangegeven dat ze lange wachttijden ervaren voor (aspirant)docenten die de NT2-opleiding willen gaan doen (9).
- Blaas nieuw leven in de TAP-procedure.

4.3.3 Het effect van de maatregelen tot nu toe

“Wat is tot nu toe het effect van het gebruik van de uitzonderingsmaatregelen?”

Reacties

- Wachtlijsten en wachttijden beperkt kunnen houden (13).
- Vacatures kunnen invullen (6).
- Meer groepen kunnen starten. Hierdoor is het tevens mogelijk om het niveauverschil binnen de groepen te verkleinen (5).
- Kunnen voldoen aan de 80% norm van het Keurmerk (5).
- Minder (werk)druk doordat er meer personeel ingezet kan worden (5).
- Personeel kunnen behouden (2).
- Stimulans om de NT2-opleiding te gaan doen (specifiek voor maatregel 1) (5).
- Betere kostendekking (specifiek voor maatregel 4) (2).
- Locaties open kunnen houden.

BIJLAGE 1

Overzicht vragen enquête

	Organisatorische vragen
1	Heeft uw organisatie een contract met één of meerdere gemeenten op basis van de Wi2021?
2	Met hoeveel gemeenten heeft u een contract?
3	Worden door (sommige) gemeente(n) extra eisen gesteld (naast de normen van het keurmerk van Blik op Werk)?
4	Hoeveel gemeenten stellen aanvullende eisen?
5	Welke aanvullende eisen worden er gesteld? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk
	Vragen over docenten
6	*Hieronder valt ook KNM
7	Hoeveel groepen volgen op dit moment alfabetiseringsonderwijs bij u?
8	Hoeveel groepen volgen op dit moment ONA onderwijs bij u?
9	Hoeveel docenten werken voor u in het NT2-onderwijs (zowel in loondienst als ingehuurd)?
10	Hoeveel zijn hiervan gecertificeerd en hoeveel niet-gecertificeerd?
11	Biedt u ook ONA trajecten aan?
12	Hoeveel ONA-docenten werken voor u (zowel in loondienst als ingehuurd)?
	Vragen over vacatures NT2-docenten
13	Heeft u op dit moment vacatures uitstaan voor nieuwe NT2-docenten (gecertificeerd en niet-gecertificeerd)?
14	Hoeveel vacatures heeft u op dit moment uitstaan voor NT2-docenten?
15	Denkt u deze vacatures binnen de komende 3 maanden te kunnen vervullen?
16	Kunt u aangeven waarom? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk
17	Indien het niet lukt om deze vacature(s) in te vullen, welke gevolgen voorziet u dan? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk
18	Had u de afgelopen 6 maanden vacatures uitstaan voor nieuwe NT2-docenten (gecertificeerd én niet-gecertificeerd)?
19	Hoeveel vacatures had u in deze periode totaal uitstaan?
20	Hoeveel van deze vacatures heeft u de afgelopen 6 maanden kunnen invullen?
	Vragen over vacatures ONA-docenten
21	Heeft u op dit moment vacatures uitstaan voor nieuwe ONA-docenten?
22	Hoeveel vacatures heeft u op dit moment voor ONA-docenten?
23	Denkt u deze vacatures binnen de komende 3 maanden te kunnen vervullen?
24	Kunt u aangeven waarom? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk
25	Indien het niet lukt om deze vacature(s) in te vullen, welke gevolgen voorziet u dan? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk
26	Had u de afgelopen 6 maanden vacatures uitstaan voor nieuwe ONA-docenten (gecertificeerd én niet-gecertificeerd)?
27	Hoeveel vacatures had u in deze periode totaal uitstaan?
28	Hoeveel van deze vacatures heeft u de afgelopen 6 maanden kunnen invullen?
	Vragen over het aanbod
	Taalaanbod voor asielstatushouders Wi2013
29	Biedt u op dit moment taaltrajecten aan voor inburgeraars van de WI-2013 groep?
30	Voor welke leerprofielen biedt u taaltrajecten aan? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk
31	Bent u van plan om in 2024 deze diensten te blijven aanbieden?
32	Met welke dienst(en) bent u van plan te stoppen?
33	Kunt u aangeven waarom u met deze dienst(en) gaat stoppen?
	Taalaanbod voor asielstatushouders Wi2021
34	Biedt u op dit moment taaltrajecten aan voor inburgeraars van de WI-2021 groep?
35	Voor welke groep biedt u taaltrajecten aan?
36	Bent u van plan om in 2024 deze diensten te blijven aanbieden?
37	Met welke dienst(en) bent u van plan te stoppen?
38	Kunt u aangeven waarom u met deze dienst(en) gaat stoppen?
	Overige diensten
39	Welke overige diensten biedt u aan?
40	Bent u van plan om in 2024 deze diensten te blijven aanbieden?
41	Met welke dienst(en) bent u van plan te stoppen?
42	Kunt u aangeven waarom u met deze dienst(en) gaat stoppen?
43	Biedt u gecombineerd onderwijs aan (meerdere trajecten in één groep)?
44	Welke combinaties komen bij u voor in de groepen? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk
	Vragen over wachtlijsten
45	Heeft u een wachtlijst voor nieuwe cursisten?
46	Kunt u per categorie aangeven hoeveel cursisten op de wachtlijst staan?
47	Kunt u per categorie aangeven hoe lang de gemiddelde wachttijd is in weken?
48	Zijn de wachttijden toegenomen in het afgelopen jaar?
49	Kunt u per categorie aangeven hoeveel weken de wachtlijsten is toegenomen ten aanzien van vorig jaar dezelfde tijd?
	Vragen over korte termijn maatregelen
50	Maakt u gebruik van een van de (of meerdere) tijdelijke uitzonderingen van de normen ter verlichting van het NT2-docententekort?
50b	informatie over het addendum
51	Kunt u aangeven waarom u hier geen gebruik van maakt? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk

BIJLAGE 2

Overzicht vragen evaluatie uitzonderingsmaatregelen

A. Algemene vragen over het gebruik van het Addendum
1. De huidige uitzonderingsmaatregelen hebben een looptijd van 2 jaar. Heeft u in de tussentijd maatregelen getroffen (of bent u van plan om te treffen) voor de lange termijn? En zo ja, welke?
2. Wat vindt u van de maatregelen? Heeft u nog suggesties?
B. Specifieke vragen per gebruikte uitzonderingsmaatregel
Kunt u de vragen beantwoorden van de uitzonderingsmaatregelen waar u gebruik van maakt? De overige vragen kunt u leeg laten.
B1. Een aankomend docent die aantoonbaar is gestart met een NT2-docentenopleiding, telt mee voor de 80%-norm.
1. Hoeveel uur per week geven deze docenten gemiddeld les?
2. Treft u ondersteunende maatregelen voor deze groep? En zo ja, welke?
3. Heeft deze maatregel docenten (docenten die hiervoor nog niet gestart waren met de opleiding) gestimuleerd om te gaan starten met een NT2-docentenopleiding?
4. Konden deze docenten direct starten met de opleiding? Indien nee, waarom niet?
5. Wat is tot nu toe het effect van het gebruik van deze uitzonderingsmaatregel?
B2. Specifieke groepen, niet-gecertificeerde, maar ervaren docenten tellen mee voor de 80%-norm.
1. Hoeveel docenten uit deze groep telt u in totaal mee voor de 80%-norm?
2. In het addendum zijn vier situaties genoemd wanneer er sprake is van een relevante kwalificatie. Wij zouden graag willen weten wat de (globale) verdeling is van de ervaren docenten over deze groepen. Kunt u de onderstaande vragen beantwoorden?
2.1 Hoeveel docenten behoren tot categorie A? (De docent beschikt over een eerste- of tweedegraads bevoegdheid Nederlands en heeft ten minste drie jaar aantoonbare ervaring in het NT2-onderwijs in de afgelopen zeven jaar)
2.2 Hoeveel docenten behoren tot categorie B? (De docent beschikt over een eerste- of tweedegraads bevoegdheid in een moderne vreemde taal en heeft ten minste drie jaar aantoonbare ervaring in het NT2-onderwijs in de afgelopen zeven jaar)
2.3 Hoeveel docenten behoren tot categorie C? (De docent beschikt over een Pabo-diploma en heeft ten minste drie jaar aantoonbare ervaring in het NT2-onderwijs in de afgelopen zeven jaar)
2.4 Hoeveel docenten behoren tot categorie D? (De docent beschikt over een NT2-diploma van voor 2005. Tevens beschikt de docent over meer dan vijf jaar ervaring in het NT2-onderwijs in de afgelopen zeven jaar)
3. Wat is tot nu toe het effect van het gebruik van deze uitzonderingsmaatregel?
B3. Uitstel van handhaving van de 80%-norm bij het opstellen van een gedegen personeelsplan.
1. Wat is uw huidige percentage gecertificeerde NT2-docenten?
2. Heeft u met andere partijen in de regio een personeelsplan ingediend?
3. Wat is tot nu toe het effect van het gebruik van deze uitzonderingsmaatregel?
B4. Coullance bij handhaving van de toegestane maximale groepsgrootte.
2. Kunt u per leerroute aangeven hoeveel groepen onder deze uitzondering vallen?
3. Hoeveel cursisten zitten gemiddeld in deze groep(en)?
4. Wat is tot nu toe het effect van het gebruik van deze uitzonderingsmaatregel?